

حل تمرین درس ۲۴ (کتاب نحو مقدماتی)

پرسش و تمرین

۱. چرا اعراب جمله ها محلی است؟
 - زیرا مبنی هستند.
۲. جمله هایی که محلی از اعراب دارند را نام ببرید.
 - (۱) خبر
 - (۲) حال
 - (۳) م به
 - (۴) تابع مفرد
 - (۵) تابع جمله
 - (۶) جواب شرط بعد از ف، اذا
 - (۷) م. الیه
۳. جمله هایی که محلی از اعراب ندارند را نام ببرید.
 - (۱) صله
 - (۲) تابع جمله
 - (۳) معترضه
 - (۴) مفسره
 - (۵) ابتدائیه
 - (۶) جواب شرط
 - (۷) جواب قسم
۴. آیا محل اعراب جمله خبریه همیشه رفع است؟
 - خیر
۵. چه جمله هایی محل اعرابشان نصب است؟
 - حال
 - م به
 - خبر (کان، شبیه به لیس، افعال مقاربه)
 - تابع مفرد
 - تابع جمله
۶. برای جمله ای که جواب شرط جازم و شرط غیر جازم واقع می شود مثال بزنید.

۷. آیا جمله ها تابع یکدیگر قرار می گیرند؟ توضیح دهید.

۸. در عبارت ذیل، جمله هایی که محلی از اعراب دارند را از آنها که ندارند، مشخص کرده و دلیل و نوع اعراب هر کدام را بنویسید.

(۱) إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا.

- إِذَا: م. فيه
- جَاءَ: فعل، محلاً مجرور (م. اليه)
- نَصْرُ: فاعل
- اللَّهُ: م. اليه
- الْفَتْحُ: معطوف به فاعل
- وَ: عطف
- رَأَيْتَ: فعل، تابع جمله و محلاً مجرور
- رَأَيْتَ: فاعل
- النَّاسَ: م. به
- يَدْخُلُونَ: جمله حال (محلاً منصوب)
- يَدْخُلُونَ: فاعل
- فِي دِينِ: ج و م
- اللَّهُ: م. اليه
- أَفْوَاجًا: حال

(۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا.

- يَا: حرف ندا
- أَيُّهَا: منادا و مبني بر ضم
- أَيُّهَا: حرف تنبيه
- الَّذِينَ: عطف بيان
- ءَامَنُوا: جمله صله (محلی از اعراب ندارد)
- ءَامَنُوا: فاعل
- إِن: حرف شرط
- جَاءَكُمْ: فعل شرط
- جَاءَكُمْ: م. به
- فَاسِقٌ: فاعل

- يَنْبَأُ ج 9 م
- فَتَبَيَّنُوا: جواب شرط، محلاً مجزوم، فعل امر
- فَتَبَيَّنُوا: فاعل
- (۳) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ.
- إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ: جمله ابتدائیه (محلّی از اعراب ندارد)
- إِنَّمَا: حرف حصر (غیر عامل)
- الْمُؤْمِنُونَ: مبتدا
- إِخْوَةٌ: خبر
- فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ: تابع جمله، محلّی از اعراب ندارد.
- فَأَصْلِحُوا: عطف
- أَصْلِحُوا: فعل امر
- أَصْلِحُوا: فاعل
- بَيْنَ: م. فیه
- أَخَوَيْكُمْ: م. الیه
- أَخَوَيْكُمْ: م. الیه
- وَ: عطف
- اتَّقُوا: فعل
- اتَّقُوا: فاعل
- اللَّهُ: م. به
- لَعَلَّكُمْ: اسم لعل، محلاً منصوب
- تُرْحَمُونَ: خبر لعل، محلاً مرفوع
- تُرْحَمُونَ: نائب فاعل
- (۴) قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَأَمَّنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا.
- قَالَتِ: فعل
- الْأَعْرَابُ: فاعل
- ءَأَمَّنَّا: فعل
- ءَأَمَّنَّا: فاعل
- قُلْ: فعل و فاعل
- وَلَكِنْ: حرف عطف

حوزه مجازیه همدرس طلب

- قُولُوا: فعل
- قُولُوا: فاعل
- أَسْلَمْنَا: مفعول بع و محلاً منصوب
- أَسْلَمْنَا: فعل
- أَسْلَمْنَا: فاعل

(۵) إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ.

- غَيْبٌ: م. به
- السَّمَاوَاتِ: م. اليه
- الْأَرْضِ: معطوف
- وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ: جمله ابتدائية
- اللَّهُ: مبتدا
- بَصِيرٌ: خبر
- بِمَا: ج و م
- تَعْمَلُونَ: فعل
- تَعْمَلُونَ: فاعل

(واو عطف نیست زیرا اگر بود، الله باید - می شد)

(۶) إِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ.

- إِنَّهُ لَقَسَمٌ: جمله ابتدائية
- لَوْ تَعْلَمُونَ: جمله معترضه (محلّی از اعراب ندارد).
- لَوْ: حرف شرط
- تَعْلَمُونَ: فعل
- تَعْلَمُونَ: فاعل
- عَظِيمٌ: صفت و مرفوع

(۷) وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ - أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ - قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ.

- إِذَا: م. فيه
- بَدَلْنَا: م. اليه، محلاً مجرور
- بَدَلْنَا: فعل
- بَدَلْنَا: فاعل
- آيَةً: م. اليه

- مَكَانَ: م. فيه (٢)
- ءَايَةٍ: م. اليه
- اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ: جمله معترضه (حال هم مي تواند باشد)
- اللَّهُ: مبتدا
- أَعْلَمُ: خبر
- بِمَا: ج و م
- يُنَزِّلُ: فعل، محلي از اعراب ندارد.
- قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ عَظِيمٌ: جواب شرط و محلي از اعراب ندارد.
- قَالُوا: فعل
- قَالُوا: فاعل
- إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ: مفعول به و محلاً منصوب
- إِنَّمَا: حرف حصر
- أَنْتَ: مبتدا
- مُفْتَرٍ: خبرصفت و مرفوع

(٨) مَنْ صَبَرَ عَنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ فَهُوَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

- مَنْ: مبتدا
- صَبَرَ عَنْ مَعْصِيَةِ: خبر
- صَبَرَ: فعل شرط
- عَنْ مَعْصِيَةِ: ج و م
- اللَّهِ: م. اليه
- فَهُوَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ: جواب شرط و محلاً مجزوم
- فَهُوَ: مبتدا
- كَالْمُجَاهِدِ: خبر
- فِي سَبِيلِ: ج و م
- اللَّهِ: م. اليه

(٩) إِذَا حَسَنَ الْخُلُقَ لَطَفَ الْقَوْلُ.

- إِذَا: م. فيه، محلاً مجرور
- حَسَنَ: فعل شرط
- الْخُلُقُ: فاعل

• لَطَفَ الْقَوْلُ: جواب شرط، محلي از اعراب ندارد.

• لَطَفَ: فعل

• الْقَوْلُ: فاعل

(۱۰) إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ.

• إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ: جمله ابتدائیه

• إِذَا: م. فيه

• الْعَقْلُ: فاعل

• نَقَصَ: فعل، جواب شرط، محلي از اعراب ندارد.

• الْكَلَامُ: فاعل

حوزه مجازیه همساز طلب